

Результативність методичної роботи

У результаті проведеної методичної роботи спостерігаються позитивні зміни в професійній діяльності вчителів іноземних мов — учасників пілотування:

- Переорієнтація на компетентнісний підхід: учителі активніше планують уроки через очікувані результати навчання (can-do), зосереджуючись на розвитку умінь учнів використовувати мову в реальних ситуаціях.

- Зміна структури уроку: збільшилась частка діяльнісних, інтерактивних видів роботи (робота в парах і групах, обговорення, міні-проекти), зменшилась кількість репродуктивних вправ.

- Інтеграція медіації в навчальний процес: учні частіше залучаються до пояснення, узагальнення, перефразування інформації, що сприяє глибшому розумінню змісту та розвитку комунікативних умінь.

- Впровадження формувального оцінювання: учителі застосовують самооцінювання, взаємооцінювання, надають конструктивний зворотний зв'язок, орієнтований на підтримку навчання.

- Розширення використання цифрових інструментів: у навчальному процесі активно використовуються онлайн-платформи, інтерактивні вправи, мультимедійні матеріали, що підвищує залученість учнів.

- Посилення індивідуалізації та диференціації навчання: учителі пропонують завдання різного рівня складності, враховують освітні потреби учнів, створюють умови для успіху кожного.

- Зміцнення безпечного та підтримувального освітнього середовища: зросла увага до емоційного стану учнів, формування атмосфери довіри, у якій учні не бояться помилятися та висловлювати власну думку.

- Підвищення професійної рефлексії вчителів: педагоги аналізують власну практику, обмінюються досвідом, впроваджують нові підходи та методики.

Загалом відбувається поступовий перехід від традиційного навчання, орієнтованого на засвоєння знань, до сучасної моделі навчання, у центрі якої — активний, мотивований учень, здатний використовувати іноземну мову як інструмент спілкування та пізнання світу.

**Оксана ГЛАДІЙ,
Оксана СІНІЦЬКА,
учительки англійської мови
ліцею №11 м.Хмельницького**

*мовно-літературна
освітня галузь
(іншомовна освіта)*

Діяльнісний підхід як основа ефективного навчання англійської мови в середній школі

Реформа української освіти, відома як Нова українська школа (НУШ), спрямована на формування компетентної, творчої та активної особистості. Одним із ключових принципів цієї реформи є діяльнісний підхід до навчання. У процесі вивчення англійської мови в 5–9 класах він відіграє надзвичайно важливу роль, оскільки сприяє не лише засвоєнню мовних знань, а й формуванню практичних умінь спілкування.

Така організація навчання передбачає, що учні здобувають знання не шляхом пасивного слухання чи запам'ятовування, а через активну діяльність: спілкування, виконання практичних завдань, співпрацю в групах та розв'язання реальних комунікативних ситуацій.

Цей підхід базується на ідеї, що навчання є процесом активної взаємодії учня з навчальним середовищем. Учні виступають не просто слухачами, а активними учасниками освітнього процесу.

Основними принципами діяльнісного підходу є:

- Активність учнів у навчальному процесі.
- Практична спрямованість знань.
- Навчання через співпрацю.
- Розвиток критичного мислення та творчості.
- Застосування знань у реальних ситуаціях спілкування.

У контексті вивчення англійської мови це означає створення умов, у яких учні використовують мову як інструмент спілкування, а не лише як систему правил.

У 5–9 класах учні вже мають певний рівень базових знань англійської мови, тому головною метою стає розвиток комунікативних умінь. Діяльнісний підхід допомагає реалізувати цю мету через різноманітні види діяльності.

До найефективніших форм роботи належать:

1. Рольові ігри. Учні моделюють життєві ситуації: у магазині, у подорожі, у школі або в кафе. Це сприяє розвитку мовленнєвих умінь в реалістичних умовах.

2. Проектна діяльність. Учні можуть створювати презентації, плакати або відео англійською мовою на теми культури, подорожей, екології чи сучасних технологій.

3. Робота в парах і групах. Такі види діяльності сприяють розвитку навичок співпраці, взаємодопомоги та комунікації.

4. Інтерактивні вправи. Використання ігор, вікторин, дискусій та творчих завдань робить навчання більш цікавим і мотивує учнів до активної участі.

У діяльнісному підході роль учителя змінюється. Він виступає не лише джерелом знань, а й організатором та фасилітатором навчального процесу. Учитель створює проблемні ситуації для обговорення, спрямовує діяльність учнів, допомагає організувати співпрацю, підтримує мотивацію до вивчення мови.

Прикладами завдань, які дозволяють учням 5–9 класів застосовувати знання англійської мови у практичних ситуаціях розвиваючи комунікативні навички, можуть бути такими:

1. Вправа «Find someone who...» (5–6 клас)

Це комунікативна вправа, під час якої учні ставлять один одному запитання, щоб знайти однокласників з певними інтересами або досвідом.

Наприклад, Find someone who:

- likes watching English films
- plays a musical instrument
- has visited another country

Учні ходять по класу, ставлять питання англійською мовою та записують відповіді.

Освітня мета такого завдання полягає в розвитку навичок усного мовлення, формуванні впевненості у спілкуванні, активізації лексики.

2. Вправа «Problem Solving Discussion» (9 клас)

Учні працюють у групах по 3–4 особи. Кожна група отримує ситуацію.

Наприклад, з теми «Teen problems» групи отримують завдання:

- Your friend is addicted to social media
- A student is being bullied at school
- A teenager argues with parents all the time

Учитель знайомить учнів з інструкцією:

- Обговоріть проблему
- Запропонуйте 2–3 рішення
- Представте результати класу

Мовні структури, які учні можуть використовувати:

- I think...
- In my opinion...
- He/She should...
- If I were him/her, I would...

Метою вправи є розвиток критичного мислення та навичок аргументації.

3. Проектна робота «My Dream City» (8 клас)

Учні створюють невеликий проєкт або презентацію про місто своєї мрії. Учитель повідомляє учням етапи проєктної роботи:

1. Учні працюють у групах.
2. Обговорюють, яким має бути їхнє ідеальне місто.
3. Створюють постер або презентацію англійською мовою.

4. Представляють свою роботу класу.

Учитель дає приклади тем для опису, наприклад:

- places in the city
- transport
- entertainment
- schools and parks

Освітня мета такого завдання: розвиток творчого мислення, формування навичок публічного виступу, використання англійської мови для опису ідей.

4. Вправа «Information gap» (5 клас)

Це завдання передбачає обмін інформацією між учнями.

Наприклад: Учень А має розклад занять, у якому відсутня частина інформації. Учень В має іншу частину розкладу. Учні ставлять запитання один одному:

- What do we have on Monday?
- When do we have English?

У результаті вони заповнюють пропущену інформацію.

Освітня мета цієї вправи спрямована на розвиток навичок спілкування, тренування граматичних структур, розвиток навичок співпраці.

5. Вправа «Agree or Disagree» (9 клас)

Учні обирають позицію (agree/disagree) щодо ситуації з теми і аргументують її.

Наприклад, тема: «Technology in our life». Учні читають короткий текст про вплив технологій, після чого обговорюють твердження:

- Smartphones make our lives easier
- Teenagers spend too much time online
- Technology is harmful for communication

Мета такої вправи полягає в розвитку навичок читання, аналізу та усного мовлення.

Завдяки застосуванню інтерактивних методів, проєктної роботи та комунікативних завдань навчання стає більш ефективним і наближеним до реального використання мови. Це допомагає учням не лише засвоювати знання, а й успішно використовувати англійську мову у повсякденному житті.

Застосування діяльнісного підходу у 5–9 класах має низку важливих переваг: підвищує мотивацію учнів до вивчення англійської мови, сприяє розвитку комунікативних компетентностей, формує навички критичного мислення, розвиває самостійність та відповідальність за навчання, допомагає застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Отже, діяльнісний підхід є важливою складовою навчального процесу в умовах Нової української школи. Його використання під час вивчення англійської мови у 5–9 класах сприяє формуванню мовленнєвих компетентностей, розвитку творчості та активності учнів.